

Verslag 1e informatieronde

Arie Stas | Horst 28 maart 2022

1 & 2

Inleiding & opdracht

1. Inleiding

Op 16 maart jl. zijn de verkiezingen voor de gemeenteraad geweest. Op 20 maart heeft Han Geurts als vertegenwoordiger van de grootste partij na overleg met de andere fracties in de gemeenteraad mij gevraagd om als informateur op te treden. Ik heb die opdracht aanvaard.

2. De opdracht

De opdracht is als volgt omschreven:

“Op basis van verkiezingsprogramma’s en gesprekken per fractie komen tot een duidelijk advies waarin beargumenteerd wordt aangegeven welke fracties door zouden moeten gaan met de coalitie onderhandelingen. Uitgangspunt is een stabiele coalitie met een raadsmeerderheid. In het advies zijn eventuele breekpunten van partijen mee gewogen. Tevens bevat het verslag een overzicht van onderwerpen waar volgens de informateur in de coalitie-onderhandelingen rekening mee moet worden gehouden.

De informateur rapporteert het advies aan de burgemeester. Daarna zal het advies openbaar worden gemaakt.”

Werkwijze

3. Werkwijze

Als eerste heb ik de verkiezingsprogramma's van de partijen in de nieuwe gemeenteraad gelezen en vervolgens op hoofdlijnen geanalyseerd. Na me op die manier een beeld gevormd te hebben van de belangrijkste items heb ik bekeken over welke belangrijke dossiers in belangrijke mate overeenstemming is en op welke belangrijke onderwerpen er significante verschillen van opvatting zijn.

Vervolgens heb ik gesprekken gevoerd met het directieteam en met de clustermanager van het Cluster Concern Control en het teamhoofd van het Team Financiën, die mij de nodige informatie over de financiële positie van de gemeente hebben gegeven.

Vervolgens heb ik gesprekken gehad met alle fracties uit de nieuwe gemeenteraad. Daarbij heb ik onder meer aan de orde gesteld:

- Of zij wilden deelnemen aan een nieuw college
- Welke coalitie(s) hun voorkeur had(den)
- Hoeveel wethouders een nieuw college volgens hen dient te hebben
- Wat voor hen de belangrijkste items zijn voor de komende raadsperiode
- Of er breekpunten zijn
- Hoe zij aankijken tegen de door mij geselecteerde beleidsonderwerpen, waar ik op basis van de verkiezingsprogramma's (behoorlijke) verschillen van mening verwachtte.

Van de gesprekken zijn verslagen gemaakt. Om de gesprekken open te kunnen voeren heb ik de partijen vooraf medegedeeld dat de verslagen openbaar zijn, maar dat zij in de gelegenheid worden gesteld aan te geven welke delen van het verslag zij bv. met het oog op de komende gesprekken en onderhandelingen niet aan de openbaarheid willen prijs geven. De aangegeven passages zijn vervolgens verwijderd. De openbare verslagen zijn als **bijlage 1a t/m 1g** bijgevoegd.

De coalitievoorkeuren van de partijen in volgorde van voorkeur

4. De coalitievoorkeuren van de partijen in volgorde van voorkeur

Partijen	aantal zetels coalitie
CDA	
1. CDA, Essentie, PvdA	16
2. CDA, Essentie, D66+GL, PvdA (oude coalitie)	20
Vier of vijf wethouders	
Essentie	
1. CDA, Essentie, D66+GL, PvdA (oude coalitie)	20
2. Minderheidscoalitie Essentie, D66+GL, PvdA	13
Vier wethouders	
D66+GL	
1. Essentie, D66+GL, PvdA, VVD of evt. Perspectief	15/16
2. CDA, Essentie, D66+GL, PvdA (oude coalitie)	20
3. Minderheidscoalitie Essentie, D66+GL, PvdA	13
Vier wethouders	
PvdA	
1. CDA, Essentie, D66+GL, PvdA (oude coalitie)	20
2. Minderheidscoalitie Essentie, D66+GL, PvdA eventueel aan te vullen met de VVD	13 15
Vier wethouders	
Perspectief	
1. Essentie, D66+GL, PvdA, Perspectief	16
Vier of vijf wethouders	
VVD	
1. CDA, Essentie, PvdA, VVD of Essentie, D66+GL, PvdA, VVD	18 15
Vier wethouders	
BVNL	
1. Essentie, PvdA, Perspectief, BVNL	14
Vier wethouders	

De mogelijkheden voor een meerderheidscoalitie

5. De mogelijkheden voor een meerderheidscoalitie

In **bijlage 2** treft u een overzicht aan van de steun, die elk van de genoemde coalitievoorkeuren in de nieuwe gemeenteraad heeft.

Daaruit blijkt dat er op basis van de door partijen genoemde coalitiemogelijkheden slechts één coalitie op een meerderheid kan rekenen: CDA, Essentie, D66+Groen Links, PvdA. Dat is de coalitie, die nu ook het huidige College van B & W vormt. Die coalitie kan rekenen op de steun van 20 raadszetels.

Als tweede komt een minderheidscoalitie van Essentie, D66+Groen Links, PvdA uit de bus. Deze kan rekenen op 13 van de 27 zetels. Kijkend naar de informatieopdracht komt deze coalitie niet in aanmerking, omdat deze geen meerderheid heeft in de raad. Wel zou het denkbaar zijn dat deze combinatie wordt aangevuld met VVD of Perspectief, in welk geval er steun zou zijn van 15 resp. 16 zetels.

5. De bevindingen over de mogelijkheden tot overeenstemming te komen over een collegeprogramma.

Op basis van de verkiezingsprogramma's en de gevoerde gesprekken concludeer ik dat over het brede terrein van de beleidsitems er weliswaar de nodige verschillen zijn, maar dat er tegelijkertijd op hoofdlijnen en hoofditems door de bank genomen grote overeenkomsten zijn tussen (vrijwel) alle in de gemeenteraad vertegenwoordigde partijen. Dat geldt bv. voor belangrijke beleidsterreinen als het sociaal domein, de energietransitie en volkshuisvesting. Op al die terreinen liggen majeure opgaven, maar de op tafel liggende oplossingsrichtingen worden breed gedragen. De verschillen tussen partijen op die terreinen taxeer ik als goed overbrugbaar.

Er zijn wel duidelijke verschillen van mening zichtbaar op het gebied van het ruimtelijk en economisch beleid. Zo pleiten meerdere partijen voor een (forse) uitbreiding van nieuwe natuur, terwijl anderen op dat punt terughoudend zijn. Ook de ontwikkelingen in de agrarische sector worden zeer verschillend beoordeeld. Aan de ene kant wordt gepleit voor het beschermen van open landschappen en geen nieuwe ontwikkelingsruimte voor grootschalige agrarische activiteiten, terwijl aan de andere kant het standpunt wordt ingenomen dat nieuwe ontwikkelingen op het gebied van bv. de glastuinbouw de ruimte dienen te krijgen.

Ook de ontwikkelingen m.b.t. Greenport worden verschillend beoordeeld. Pleit de ene partij ervoor om pas op de plaats te maken en de structuurvisie te herzien, andere partijen willen voortgang, maar dan wel kleinschalig en gericht op de lokale maakindustrie. De meeste partijen zijn de grote 'dozen' moe, één partij neemt nog geen standpunt in, maar verwijst een beslissing daarover naar de regionale visie, die daarover knopen moet doorhakken.

Fundamenteler nog is de discussie over het economisch beleid in relatie tot werkgelegenheid. Daarmee is verbonden de problematiek van de arbeidsmigratie en de huisvesting van de vele arbeidsmigranten. De verwachting is dat het aantal arbeidsmigranten in deze gemeente de komende 10 jaar zal doorgroeien van 5.000/6.000 naar 10.000. Alle partijen zijn het er over eens dat arbeidsmigranten menswaardige huisvesting en een goede plek in onze lokale samenleving verdienen.

Over de vraag of de ontwikkelingen gevolgen moeten hebben voor het economisch beleid lopen de meningen uiteen. Sommigen bepleiten een economisch beleid, gericht op het voornamelijk creëren van werkgelegenheid voor de lokale/regionale arbeidsmarkt en niet voor werkgelegenheid van mensen van elders. Anderen voelen daar niet voor en willen bedrijven, die bij het Horst aan de Maas-DNA horen, de ruimte geven.

Op basis van de gesprekken verwacht ik dat over deze beleidsterreinen door CDA, Essentie, D66+Groen Links en PvdA stevig onderhandeld zal worden. Dat kan het beste gebeuren onder leiding van een onafhankelijke derde.

Breekpunten en collegeprogramma

6. Breekpunten en collegeprogramma

Alle partijen geven aan een programma op hoofdlijnen te willen en geen dichtgetimmerd collegeakkoord. Het CDA heeft één mogelijk breekpunt aangegeven: het standpunt van D66+Groen Links over de glastuinbouw. Verder zijn er door de partijen geen breekpunten gemeld.

De financiële situatie van de gemeente

7. De financiële situatie van de gemeente

Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente bedroeg ultimo 2020 8 miljoen. De solvabiliteit ligt op 23/24%. Dat is 10 procentpunt lager dan het landelijk gemiddelde.

Het OZB-tarief voor woningen ligt een fractie boven het provinciaal gemiddelde, waardoor een meeropbrengst van € 36.000 wordt gegenereerd. Het tarief voor niet-woningen is een stuk lager dan het provinciaal gemiddelde. Het aanpassen van het tarief naar het provinciaal gemiddelde zou een meeropbrengst geven van € 732.000.

Financieel (meerjaren)perspectief					
	+ = voordeel; -/- = nadeel; bn = budgettair neutraal	2022	2023	2024	2025
	Meerjarenbegroting 2022-2025 (pag. 9 begroting)	1	-607	385	451
	Ontwikkeling raadsvoorstellen na begroting 2022	194	-188	-106	5
	Saldo meerjarenbegroting na ontwikkelingen	195	-795	279	456
	Kapitaallasten investeringen nog niet in uitvoer				416
	Niet te realiseren ombuigingen	pm	pm	pm	pm
	Saldo meerjarenbegroting na correctie kapitaallasten	195	-795	279	872

De meerjarenbegroting “na ontwikkelingen” laat voor 2023 een tekort zien: - 872.000. Dat wordt in hoofdzaak veroorzaakt door het verwijderen van positieve stelposten voor het sociaal domein, die eerder ingeboekt waren voor de toename van inkomsten uit het gemeentefonds. Met incidentele meevallers kan dat gat wellicht gedicht worden.

2025 laat een positief saldo van € 456.000 zien, maar daarbij moet bedacht worden dat daarin aan de ene kant al investeringsuitgaven zijn opgenomen, maar anderzijds ook nog behoorlijke ombuigingen, die nog niet ingevuld zijn en waarvan de haalbaarheid van sommige onzeker is.

De omslagrente van 0,5 procent is uitzonderlijk laag. Renteverhogingen op markt kunnen een behoorlijke impact gaan krijgen.

Er ligt een forse financiële uitdaging om de noodzakelijk geachte versterking van de gemeentelijke organisatie vorm en inhoud te geven. Het gaat om structurele uitgaven van zeker 1,5 miljoen.

De gemeente is voor het grootste deel van haar inkomsten afhankelijk van het Rijk in de vorm van de uitkering uit het gemeentefonds. Het verloop daarvan is vaak grillig, zeker als er stevige herijkingen in het vat zitten. Niettemin geven de huidige cijfers in relatie tot de ambities m.b.t. de gemeentelijke organisatie aanleiding om met enige zorg te kijken naar de financiële situatie. Daar zal indringend over gesproken moeten worden bij de collegeonderhandelingen.

Conclusies en advies

8. Conclusies en advies

Gelet op al het bovenstaande kom ik tot de volgende bevindingen en het volgende advies:

1. De enige meerderheidscoalitie, die kan rekenen op een breed draagvlak in de gemeenteraad, bestaat uit CDA, Essentie, D66+Groen Links en PvdA, samen goed voor 20 van de 27 zetels.
2. Er zijn door partijen geen breekpunten op tafel gelegd, wel een mogelijk breekpunt over de glastuinbouw.
3. Ondanks verschillen delen de partijen de hoofdlijnen en koers op belangrijke beleidsterreinen. Dat geldt echter in mindere mate voor de beleidsterreinen economie en ruimte. Daar zijn op onderdelen duidelijke verschillen, waarover - bij voorkeur aan de kop van de onderhandelingen - knopen doorgehakt moeten worden.
4. Bijzondere aandacht verdienen de gemeentelijke financiën. Bij de huidige vooruitzichten is de financiële beleidsruimte beperkt, terwijl de ambities – zo hoort het ook in de politiek – groot zijn. Daarbij speelt in het bijzonder het voornemen voor een forse versterking van de ambtelijke organisatie, die een grote financiële claim legt op de gemeentelijke middelen. Een evenwichtig en degelijk financieel beleid is een must, zekere gelet op de niet florissante reservepositie van de gemeente.
5. Ik adviseer voor het vervolg een nieuwe onafhankelijke informateur te benoemen met de opdracht te onderzoeken of CDA, Essentie, D66+Groen Links en PvdA tot een akkoord kunnen komen over een collegeprogramma, dat op hoofdlijnen is, maar wel knopen doorhakt en helder is over de belangrijkste punten waarover partijen van mening verschillen, waaronder tenminste de onder 3 vermelde beleidsterreinen.

Bijlage 1a

Gesprek met de informateur en CDA

Vrijdag 25 maart 17.45 uur
Locatie: Gemeentehuis kamer B0.15
Aanwezig:
Informateur: Arie Stas
CDA: Han Geurts, Loes Wijnhoven, John Jenniskens
Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Collegedeelname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

Het CDA wil graag deelnemen aan het college en heeft daarbij de voorkeur voor een coalitie met CDA, Essentie en PvdA. Dit zijn betrouwbare en constructieve partners zonder onderlinge onoverkomelijke verschillen.
Een vierde partij heeft niet de voorkeur maar als dit toch moet dan gaat de voorkeur uit naar D66+GroenLinks. Stabiliteit binnen deze partij heeft zich nog niet bewezen, jonge partij met nog steeds twee stromingen.
CDA gaat uit van minimaal 4 wethouders. Dit onderwerp hoort op de formatietafel.

Positie Rudy Tegels

Standpunt van het CDA is dat Rudy lijsttrekker, politiek leider en 1^e kandidaat wethouder is, in ieder geval tot de uitslag van het onderzoek bekend is. Het is het CDA aangelegen het door de burgemeester Palmen aangekondigde onderzoek wordt afgerond alvorens een keuze voor wethouders kandidaten worden gemaakt.

Belangrijkste items voor het CDA

- Coalitieakkoord moet gaan over thema's waar de gemeente over gaat;
- Handelen volgens de landelijke wet- en regelgeving en hier geen plussen of minnen op zetten;
- College en Raad moeten handelen naar de bedoeling van de regels en kaders die zijn gesteld, niet naar de letter;
- Werken op basis van vertrouwen (naar inwoners, ondernemers en verenigingen);
- Volop inzetten op de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie
- Het college werkt als een team en vanuit collegiaal bestuur.

Eventuele breekpunten

Er worden geen breekpunten verwacht bij de voorkeurspartners.
Bij D66+GroenLinks kan het onderwerp glastuinbouw een breekpunt zijn. Ook zitten zij anders in het dossier handhaving. CDA wil handhaven vanwege overlast of gevaar, handhaving is geen doel op zich.

Financiële positie gemeente

De afgelopen jaren is er aan de conservatieve kant begroot. Er is structureel ruimte voor tegenvallers die telkens niet nodig bleken. Cijfers realistischer begroten.

Collegeprogramma uitgebreid of op hoofdlijnen

Op hoofdlijnen. Dit lukt indien gewenst ook met Essentie en PvdA. Doet D66+GroenLinks mee dan meer op detail beschrijven.

Relatie coalitie-oppositie

Een kleinere meerderheid in de coalitie zal iets meer de hand reiken naar de oppositie.

De toon van de muziek en het moment zijn bepalend. Gaat erover dat je met respect met elkaar om blijft gaan. Dit geldt voor beide kanten.
Als oppositie iets wil moet ze de coalitie ook meenemen.
Bij het stellen van vragen je afvragen of dit echt nodig is voor de besluitvorming.

Andere items die besproken zijn:

Wonen

Verkorten en vereenvoudigen van procedures.

Greenport

Het gaat niet om het gebouw maar wat er in het gebouw gebeurt in relatie tot het regionaal beleid en of de type activiteiten/producten passen bij het DNA van onze regio. Dit moet regionaal geregeld worden.
Klaver 7: een deel kleiner verkavelen voor lokale en regionale bedrijvigheid. Voor de rest is dit afhankelijk van de regionale visie. We zijn maar voor 8% aandeelhouder.
Werkgelegenheid waar veel arbeidsmigranten voor nodig zijn: Als het past binnen het “DNA” van de gemeente. Als het bedrijf een toevoeging is en meerwaarde heeft voor andere bedrijven dan moet dit mogelijk zijn.

Glastuinbouw

We hebben Californië 2, Reindonk en een zoekgebied aangewezen. Niet op slot gooien, we zijn de 2^e glastuinbouwregio van Nederland.
Dit geldt voor de hele agrarische sector. Horst aan de Maas is hier groot mee geworden en we moeten ons blijven realiseren dat de secundaire bedrijven binnen deze sector een grote werkgever binnen onze gemeente is.

Intensieve veehouderij

De visie sluit aan op toekomstig kabinetsbeleid.
Bij groei of nieuwvestiging: alleen toekomstbestendige locaties.
Goede ervaringen hebben bewezen dat actief meewerken aan landelijk regelingen een positief effect heeft. (bv Warme sanering).

Natuur

Behouden, onderhouden en toegankelijk houden/maken. CDA gaat voor een groene en veilige leefomgeving.
Agrariërs zijn de beste natuurbeheerders.
Groene corridor langs de Molenbeek.

Sociaal Domein

De lijn van de kanteling vasthouden. Focus op wat iemand nodig heeft, niet waar hij recht op heeft.

Energietransitie

Stappen met verstand zetten. Eerst inzetten op besparen en daken vol. Inwoners laten meeprofiteren van zonneweides.

Oplossen/dichten kloof bestuur-burger

Transformatie gemeentelijke organisatie is daarom wenselijk. Belangrijk is ook dat er met elkaar in plaats van over elkaar gesproken wordt. Er is een grote zwijgende meerderheid. In raadzaal en media wordt soms een andere werkelijkheid ervaren dan daarbuiten. Raad moet ook goed naar zichzelf kijken.
CDA wordt niet enthousiast van burgerraad. Raadsleden zijn als volksvertegenwoordigers gekozen. Daar moet je geen schil omheen bouwen.

Bijlage 1b

Gesprek met de informateur en Essentie

Vrijdag 25 maart 20.15 uur
Locatie: Melatenweg
Aanwezig:
Informateur: Arie Stas
Essentie: Bram Hendrix, Jeroen Brouns
Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Collegedeeiname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

Essentie wil graag deel uitmaken van het nieuwe college.
Alleen het CDA heeft fors verloren, maar is wel nog steeds de grootste partij. Met Perspectief en BVNL ziet Essentie de minste inhoudelijke overeenkomsten. Beide partijen zijn bovendien nog erg ‘jong’. Daarnaast is onduidelijk wie kandidaat wethouders zijn.
De voorkeur gaat uit naar de kern van Essentie, PvdA en D66+GroenLinks waar het CDA als grootste partij bij aanhaakt.
Eventueel zou VVD in plaats van CDA kunnen maar daar gaat de eerste voorkeur niet naar uit. Ook hier is onduidelijk wie de kandidaat wethouder is van de VVD.
Een minderheidscollege van Essentie, PvdA en D66+GroenLinks heeft niet de 1^e voorkeur maar zou zeker een optie kunnen zijn. Op inhoud vinden partijen elkaar en aanvullende meerderheden door samenwerking zijn zeker te vinden. Daarnaast is deze optie interessant om zodoende meer de verbinding te zoeken met elkaar.
Essentie wil een college van 4 wethouders, 1 per partij. Dit is een harde eis. De portefeuilles zouden moeten worden verdeeld op basis van de kwaliteiten van de mensen.
Kandidaat wethouder voor Essentie is Eric Beurskens.

Financiële positie gemeente

Belangrijk is een goede financiële paragraaf in coalitieakkoord!

Collegeprogramma uitgebreid of op hoofdlijnen

Met de voorkeurscoalitie kan akkoord op hoofdlijnen, geen al te grote controverses te verwachten, moeilijke onderwerpen regelen. Goede financiële paragraaf!

Belangrijkste items die besproken zijn

Omgevingsvisie

Omgevingsvisie, hierin zijn nog de nodige keuzes te maken;
Klaver 7 zien we grote overeenstemming in raad, kleinere kavels en temporiseren;

Glastuinbouw

Ruimte in het buitengebied is beperkt, je zult hierin keuzes moeten maken. Niet alles kan.
Essentie ziet geen ruimte voor een groot nieuw glastuinbouwgebied.

Natuur

Nieuwe natuurontwikkeling altijd goed. Essentie voorziet hier geen problemen.

Energietransitie

Qua proces op de goede weg, diversiteit in de coalitie hierin is juist goed.

Arbeidsmigranten

Er zijn hele goede stappen gezet.
Er zijn grenzen aan wat de samenleving aan kan, daarom ook Klaver 7 kleiner verkavelen en geen uitbreiding grote glastuinbouwgebieden.

Organisatieontwikkeling

Eerst het plan, dan de centen.
Belangrijk is hoe we willen werken. Niet alles zelf doen maar samenwerking zoeken met externe partijen.

Kloof bestuur-burger

Kanttekening: dit is niet alleen een probleem van Horst aan de Maas.
Essentie ervaart geen enorme kloof. Een aantal mensen protesteert maar er is een grote zwijgende meerderheid.
We moeten er wel wat mee.
Alles wat fout gaat zit voor 90% in communicatie. We communiceren slecht en niet altijd eerlijk en tijdig.
Essentie ziet geen heil in een burgerraad. Raad is de gekozen volksvertegenwoordiging.

Bijlage 1c

Gesprek met de informateur en D66+GroenLinks

Donderdag 24 maart 19.00 uur

Locatie: Gemeentehuis kamer B0.15

Aanwezig:

Informateur: Arie Stas

D66+GroenLinks: Jos Gubbels en Maarten Voesten

Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Collegedeelname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

De eerste voorkeurscoalitie bestaat uit de partijen Essentie, D66+GroenLinks, PvdA en VVD.

Dit doet recht aan de winnaars van de verkiezingen, zou een andere koers betekenen waar de gemeenschap om vraagt, kan bijdragen aan het vertrouwen in de politiek.

Vier wethouders waarbij de uitslag kan worden vertaald in een verdeling van de zwaarte van de portefeuilles.

Hoop dat dit leidt tot meer debat en minder vragen.

Nadeel is dat de grootste partij buiten spel staat en verlies van bestuurservaring.

In plaats van de VVD zou Perspectief een mogelijkheid zijn maar dit heeft nadrukkelijk niet de voorkeur.

Vraagtekens bij stabiliteit en bereidheid tot compromissen bij Perspectief. De partij kan zich beter de komende 4 jaar bewijzen.

Daarnaast zien zij nog twee mogelijkheden:

Voortzetting van de huidige coalitie met CDA, Essentie, PvdA en D66+GroenLinks.

Goed samen kunnen werken in de afgelopen periode.

Wel wat nadelen:

- Gebrekkige communicatie naar inwoners: inwoners voelen zich niet gehoord;
- Organisatie en dienstbaarheid onder druk
- Bepaalde afdelingen (Ruimte) onder toezichtstelling provincie;
- Teveel wethouders;
- Verlies 3 zetels CDA;
- Huidige situatie CDA

Een minderheidscoalitie met Essentie, D66+GroenLinks en PvdA.

Dit doet recht aan de winst van de PvdA, betekent een andere koers en men ziet wel wat in het steeds zoeken van meerderheidsstandpunten. Is voor D66-GroenLinks nadrukkelijk een alternatief.

Kanttekening: organisatie, raad en bestuur is hier niet mee bekend.

D66+GroenLinks wil een wethouder leveren in de persoon van Thijs Kuipers.

Belangrijkste items voor D66+GroenLinks

- Gezondste Regio: En dan in de breedste zin uitwerken
- Herstel balans economie en andere waarden. Ambitieuze Omgevingsvisie/plan: met de hele raad
- Maatschappelijke dialoog
- Versterking professionele bestuurscultuur en ambtelijke organisatie doorontwikkelen
- Versterking pedagogisch klimaat, preventie: Ijslands model
- Toekomstgericht en houdbaar accommodatiebeleid

- Arbeidsmigranten: balans. Terughoudend bij extra bedrijvigheid waar arbeidsmigranten voor nodig zijn
- Meer passende woningen. 1000 woningen, aandacht starters, alleenstaanden, wooncollectieven

Onderhandelingen zouden lastig kunnen zijn op:

- Huisvesting arbeidsmigranten (i.v.m. standpunt andere partijen)
- Omgevingswet (i.v.m. balans economie, milieu en natuur)
- Gezondste Regio (niet alleen als campagnemiddel maar breder uitwerken door o.a. zorg voor gezonde lucht, schone bodem/water en bv. voldoende afstand windmolens tot woningen)

Eventuele breekpunten

Vooralsnog geen. Met vertrouwen en goede wil onderhandelen.

Financiële positie gemeente

Prioriteren uitgaven die veel geld kosten. Sluitende meerjarenbegroting, reserves aansterken, ambities aanpassen aan financiële mogelijkheden.

Overall valt over te praten.

Collegeprogramma uitgebreid of op hoofdlijnen

Afhankelijk van de coalitiepartners. Waar verschil van mening is meer vastleggen.

Wel een tijdspad van planning en uitvoering van coalitie afspraken toevoegen!!!

Relatie coalitie-oppositie

Als oppositie met goede ideeën komt om zaken te verbeteren moet de coalitie daarvoor open staan.

Constructief, niet op de man spelen.

Andere items die besproken zijn:

Onderwijs

Bijv. school Griendtsveen: Hier gaan de koepels over. Weinig invloed

Ruimte, natuur, landschap

Andere waarden zijn net zo belangrijk als economie. Nieuwe natuur moet royaal bespreekbaar zijn.

Omgevingsdialoog

Greenport/Bedrijventerreinen

Klaver 7 kleinschalige bedrijven. Geen nieuw “Greenport”. Bestaande bedrijventerreinen revitaliseren en inbreiden.

Intensieve veehouderij

Mogelijk nieuw kabinetsbeleid terugbrengen aantal IV-bedrijven: Wij zullen willen versnellen, andere partijen misschien niet. Belangrijk hierbij: natuurontwikkeling, woningbouwontwikkeling, flankerend beleid.

Glastuinbouw

Geen grote nieuwe gebieden ontwikkelen. Betrouwbaar bestuur: geldende afspraken handhaven, wel aandacht voor energietransitie: grootverbruikers richting energieneutraal.

Peelbergen

Visie Peelbergen is vastgesteld. Goede omgevingsdialoog is daar het belangrijkste.

Arbeidsmigranten

Richten op regionale werkgelegenheid, meer maakindustrie. Niet streven naar verdubbeling aantal arbeidsmigranten in de komende tien jaar vooral ook vanwege impact op samenleving en organisaties zoals onderwijs, zorg en politie.

Oplossen/dichten kloof bestuur-burger
Op tijd zijn met betrekken burgers, andere cultuur.
Voorstander van burgerberaad: bijv. bij loting burgers bevragen.
Met enquête bereik je alleen bepaalde doelgroep.

Bijlage 1d

Gesprek met de informateur en PvdA

Vrijdag 25 maart 19.00 uur
Locatie: Gemeentehuis kamer B0.15
Aanwezig:
Informateur: Arie Stas
PvdA: Roy Bouten, Richard van der Weegen, Wietje Selen
Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Collegedeeelname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

De PvdA wil graag deel uitmaken van het nieuwe college. Twee zetels gewonnen. Daarbij past verantwoordelijkheid nemen.
De eerste voorkeur gaat daarbij uit naar een voortzetting van de huidige coalitie. Daarin zitten 3 partijen die hebben gewonnen (twee in procenten en de PvdA in zetels) en de grootste partij. CDA, Essentie, PvdA en D66+GroenLinks dus.
Dan zijn er voor de PvdA twee reële alternatieven (in willekeurige volgorde):
- PvdA, Essentie, D66+GroenLinks en VVD
- PvdA, Essentie en D66+GroenLinks als minderheidscoalitie.
De PvdA zet in op maximaal 4 wethouders, 1 per partij en gelooft niet in deeltijd wethouders. Portefeuilles moeten integraler. Bij Sociaal Domein horen bijvoorbeeld ook jeugdzorg en onderwijs. Afval hoort bij openbare werken of duurzaamheid. Vergunning geen onderscheid meer tussen uitgebreid en regulier. Daarnaast meer opgavegericht besturen.
Voor wat betreft de PvdA begint de formatie met de moeilijke punten.

Belangrijkste items voor de PvdA

- Ruimte, natuur en economie, inclusief dossier arbeidsmigranten (hier mogelijk controverses)
- Wonen en wijken
- Transformatie Sociaal Domein

Op de laatste 2 dossiers geen grote verschillen.

Financiële positie gemeente

- Keuzes maken, ambities bijstellen, soms nee zeggen;
- Waar gaan we als gemeente over?
- Wachtlijsten Sociaal Domein lopen op, taken nemen toe, geld komt niet mee. Durf tonen, bijvoorbeeld inkomenstoets hulp bij huishouden;
- Kritisch kijken naar economische bijdrages aan de regio en samenwerkingsverbanden/Gemeenschappelijke Regelingen
- Organisatieontwikkeling: effectief werken altijd streven maar de basis moet op orde. Meer taken betekent meer werk. Minder op papier en meer op impact. En keuzes maken. Bijvoorbeeld balans groei handhaving, wonen en sociaal domein. Anders prioriteren.
- Voor verhoging OZB bedrijven naar regionaal niveau.

Collegeprogramma uitgebreid of op hoofdlijnen

Akkoord op hoofdlijnen. Inhoud vooral waar je van mening verschilt. Nadruk op afspraken over hoe je wil samenwerken.

Relatie coalitie-oppositie

Betrek oppositie bij het coalitie akkoord. Op onderdelen werken met raadsakkoord. Samenwerking coalitie-oppositie veel meer aan de voorkant. Opgaves voor de komende jaren vragen om brede samenwerking.

Andere items die besproken zijn:

Glastuinbouw

Elke intensieve ontwikkeling, agrarisch of logistiek, heroverwegen en in scenario's aan de Raad voorleggen.

Greenport

Klavers: Alles wat nog niet met rechten is vastgelegd heroverwegen en in scenario's aan de Raad voorleggen. Ook meest vergaande scenario van liquideren uitwerken. Klaver 11 is doorn in het oog. Bij heroverweging twee mogelijke uitgangspunten.

- Bedrijven die nu in de knoop zitten in Klavers laten landen (zonder extra arbeidsmigranten).
- Klaver 7 kleinschalig en lokaal verkavelen.

Nieuwe Bedrijventerreinen

Eerst orde op zaken stellen.

Arbeidsmigranten

Bij ongewijzigd beleid over 10 jaar verdubbeling van het aantal arbeidsmigranten met bijkomende problematiek van huisvesting en inburgering. Focus op:

- fatsoenlijke short-stay voorzieningen.
- Doorpakken op aanpak scheefwonen.
- Sociale integratie en taal voor long stay.

Natuur

Stoppende agrarische bedrijven kopen, deel bestemmen voor woningen en de rest omvormen tot nieuwe natuur. Kansen pakken voor groene buffers tussen dorpen en bedrijven.

Intensieve veehouderij

Lef tonen. Voorsorteren op nieuwe beleidsuitgangspunten.

Kloof bestuur-burger

Lage opkomst signaal. Ook onderzoek (trouw) bevestigt grotere kloof inwoner en politiek/bestuur. Opdracht voor ons allemaal. Duidelijker en eerlijker communiceren, durf toe te geven als je het niet goed hebt gedaan. “Beginspraak” is op het juiste moment betrekken, luisteren, soms kiezen voor de burger i.p.v. bedrijf. Niet bij alle dossiers past hetzelfde participatietraject. Participatie altijd gericht op het plan zo goed mogelijk rekening houden met belangen omwonenden.

Burgerraad

Elk instrument/vorm om inwoners te betrekken is de moeite van het verkennen waard. Burgerraad kan een middel zijn en is geen doel op zich. Democratische vernieuwing als portefeuille onderdeel.

Bijlage 1e

Gesprek met de informateur en Perspectief

Vrijdag 25 maart 16.30 uur

Aanwezig:

Informateur: Arie Stas

Perspectief: Thijs Lenssen en Leon Weijs

Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Collegedeelname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

Perspectief is graag bereid aan college deel te nemen. De eerste voorkeur gaat uit naar een coalitie van D66+GroenLinks, PvdA, Perspectief en Essentie. Hier is sprake van een balans in machtsverhoudingen/zetels. Met een coalitie van 16 zetels is het democratisch proces meer gediend dan met een coalitie van 20 zetels. De verkiezingsprogramma's van D66/GroenLinks, PvdA en Perspectief, evenals de resultaten uit de Kieswijzer laten zien dat deze partijen op veel onderwerpen dicht bij elkaar staan. Bij Essentie ziet men op enkele onderdelen dat er duidelijke verschillen zijn. Een tweede mogelijkheid zou zijn een raadsakkoord waarbij steeds naar wisselende meerderheden wordt gezocht, maar dit is nu nog niet aan de orde. De voorkeur gaat uit naar een totaal van 4 of 5 wethouders waarbij er bij 5 wethouders 2 voor Essentie zijn of 4 wethouders waarbij het evenwicht wordt gezocht in het gewicht van de portefeuilles.

Perspectief heeft 2 kandidaat wethouders. Namen worden nog niet prijsgegeven. (Niet Thijs Lenssen)

Belangrijks(t)e items voor Perspectief

- Ruimte en toekomst voor de jeugd: Dit betekent dat je bij alle onderwerpen zoals bouwen, openbare ruimte, klimaat, agrarische sector en economie moet kijken naar het lange termijn perspectief en welke impact het beleid op (de toekomst) van de jeugd heeft .
- Herijking omgevingsvisie
- Transitie agrarische sector met toekomstbestendige en duurzame bedrijven
- Open transparant bestuur

Mogelijke controverses liggen op terrein van:

Niet op wonen en zorg.

Wel: Economie in balans: wegen belangen openbare ruimte, natuur, milieu

Financiële positie gemeente

Sluitende begroting. Nut en noodzaak van investeringen afwegen. Er zou een heroverwegingsoperatie moeten plaatsvinden. Door slimmer te handelen geld besparen: Door burgers goed mee te nemen besparen op dure juridische bijstand. Geen lastenverhoging: eerst kritisch kijken naar de uitgaven.

Relatie coalitie-oppositie

Meer samenwerking tussen coalitie en oppositie. Coalitie moet oppositie meer meenemen. Belangrijk hierbij is de instelling van partijen en mensen.

Andere items die besproken zijn:

Glastuinbouw

Geen nieuwe concentratiegebieden. Transitie van kwantiteit naar kwaliteit. Bedrijven hierbij ondersteunen.

Greenport, bedrijventerreinen

Stoppen verdozing. Klaver 7 voor lokale bedrijven. Liever geen werkgelegenheid alleen voor arbeidsmigranten. Geen nieuwe bedrijventerreinen maar revitaliseren en herstructureren.

Om de jeugd na hun studie terug te laten keren moet het goed wonen en goed werken zijn.

Een gezonde agrarische sector, maar doorgroeien in kwaliteit en innovatie, niet in bulk.

Natuur

Uitbreiden van natuur. Slechte landbouwgronden omvormen naar natuur.

Extensivering is ook verbetering.

Energietransitie

Laaghangend fruit: Eerst daken volleggen.

Burgers meenemen en mee laten profiteren in de opbrengsten.

Zonnecellen, en zo nodig als laatste windmolens.

Windmolens op die plaatsen die al zijn aangetast.

Mobiele waterstofcentrales als oplossing voor het niet kunnen aansluiten van zonnecellen en windmolens op het elektriciteitsnet.

Intensieve veehouderij

De nu liggende visie is geen visie. Herijking is noodzakelijk. Bovenliggend is de omgevingsvisie.

Kloof burgers-bestuur

Verbeteren proces met burgers. Voelen zich te weinig gezien, gehoord en begrepen (dossier Californië 2).

Omgevingsdialoog moet dialoog zijn, geen mededeling.

Burgerraad: het principe is prijzenswaardig. Wel goed kijken naar wat elders al bestaat.

Bijlage 1f

Gesprek met de informateur en VVD

Donderdag 24 maart 16.30 uur

Locatie: Gemeentehuis kamer B0.15

Aanwezig:

Informateur: Arie Stas

VVD: Jeroen Achten en Yvonne Douven

Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Duiding verkiezingsuitslag

Met het verlies van CDA en de winst van PvdA, en nieuwkomers BVNL en Perspectief lijkt de kiezer te

zeggen dat er meer aandacht moet zijn voor een betere balans tussen economie, ecologie en sociaal-

maatschappelijk die past bij huidige samenleving. De balans is teveel uitgeslagen naar bepaalde

economische ontwikkelingen. Niet perse minder economische ontwikkelingen maar meer aandacht voor een

betere balans tussen ecologie, sociaal-maatschappelijke effecten en van toegevoegde waarde voor de

mensen in Horst aan de Maas.

Collegedeelname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

In willekeurige volgorde:

Coalitie van CDA, Essentie, PvdA, VVD of coalitie van D66+GroenLinks, PvdA, Essentie, VVD. Is vooral

afhankelijk van voorkeur andere partijen.

Geen samenwerkingsvoorkeur voor BVNL en Perspectief

Vier wethouders, drie wordt te zwaar, vijf is teveel. Geen meerdere wethouders op één dossier. Juiste

wethouder op juiste portefeuille.

VVD heeft een kandidaat wethouder.

Deelname aan coalitie zonder wethouder is voor de VVD geen optie..

VVD doet graag mee maar is zoals eerder aangegeven niet als eerste aan zet.

Eventuele breekpunten

Zolang er voldoende ruimte is voor alle partijen, balans zoeken, vooralsnog geen breekpunten.

Financiële positie gemeente

Gemeente heeft veel ambitie en te weinig ambtelijke capaciteit. En er komen nog opgaven bij. Er zal

waarschijnlijk moeten worden geprioriteerd en getemporiseerd maar wel op basis van voldoende en juiste

informatie. Een goede analyse aan welke knoppen kan worden gedraaid is gewenst.

Ambities bijstellen? Zijn personele uitgaven allemaal nodig? Wat is er allemaal bereikt met de inzet van

middelen en mankracht, wat zijn de resultaten hiervan en is dit in balans?

Lastenverhoging: Alleen bij duidelijk toegevoegde waarde en dat de samenleving dit ook begrijpt en nodig vindt.

Collegeprogramma uitgebreid of op hoofdlijnen

Coalitieakkoord op hoofdlijnen. Meer met de raad in gesprek gaan en luisteren. College moet niet op

voorhand al beloftes doen met bijvoorbeeld filmpjes en het creëren van verwachtingen. Hiermee zet je de

raad min of meer voor het blok, trek liever samen op, vooral bij grote thema's.

Belangrijke items voor de VVD

- Kloof bestuur-burger. Vertrouwen inwoner Horst aan de Maas in de politiek verbeteren: zorg voor het juiste proces, communicatie en goed en oprecht betrekken inwoners/alle stakeholders voorafgaand aan (intentie)besluit. Vertrouwen moet de basis zijn. Goede samenwerking tussen College en raad is hierbij van belang. Meer naar elkaar luisteren in plaats van overtuigen.
Kernwoorden: proces, communicatie, inhoud, vertrouwen, verwachtingsmanagement.
Burgerberaad?: Wat is het probleem? En is een extra laag dan de oplossing? Huidige manier van werken kan nog veel aan verbeterd worden.
- Verkeersveiligheid in (alle) dorpen. Infrastructuur: Dorpen zijn afgelopen 30 jaar flink uitgebreid, infrastructuur niet meegegroeid en tegen haar beperking aan of vast. Strategische keuzes maken, niet voor vier jaar.
- Klimaat en energie: Eerst besparen en alle geschikte daken vol, niet op voorhand zonneweides en windmolens (niet stoppen maar wel op pauze). Netwerkcapaciteit aanpakken bij in combinatie met revitalisering bedrijventerreinen.
- Leefbaarheid in alle 16 kernen. School Tienray-Swolgen: prima, deze samenwerking komt van onderop. Niet als gemeente alle verenigingen etc. willen samenvoegen. Wel kritisch t.a.v. school Griendtsveen.
- Wonen

Andere items die besproken zijn:

Greenport/bedrijventerreinen

Insteeek is niet massa maar kwaliteit, van toegevoegde waarde voor Horst aan de Maas. Kijken welke werkgelegenheid je wenst. Je kunt wel sturen, niet afkaderen. In Klaver 7 kun je in de ruimtelijke ordening nog sturen.
Eigen bedrijventerreinen revitaliseren/herschikken en kwaliteitsslag maken. Behoeftte goed analyseren. Zijn er potentiële stoppers en uitbreiders?

Glastuinbouw

Ruimte voor duurzame glastuinbouw maar wel inbreiden en/of uitbreiden met saneren elders/herschikken. Aandacht voor warmtetransitie.

Intensieve veehouderij

De visie veehouderij mist visie. Sturen naar duurzame en toekomstbestendige veehouderij en locaties. Zorg dat de basis op orde is, o.a. data en info.

Bijlage 1g

Gesprek met de informateur en BVNL

Vrijdag 25 maart 14.00 uur
Aanwezig:
Informateur: Arie Stas
BVNL: Imke Emons en Sraar Theeuwen
Verslaglegging: Marieke Dinnissen

De volgende onderwerpen zijn aan de orde gekomen:

Collegedeeelname, voorkeurscoalitie, eigen wethouder

BVNL is bereid aan een college deel te nemen, maar niet voor de vulling.
Voorkeurscoalitie: Essentie, Perspectief, PvdA en BVNL
Het CDA wordt niet aan de voorkant uitgesloten. BVNL wil wel samenwerken maar er zullen dan zeker nog gesprekken gevoerd moeten worden om samen het transparante bestuur te vormen.

BVNL wil een college met 4 wethouders. Ze hebben een eigen kandidaat-wethouder maar naam wordt nog niet gedeeld.

Belangrijkste thema’s voor BVNL

- Jeugdzorg
- Energietransitie
- Wonen

Mogelijk controverse op de laatste 2 punten:
Energietransitie: BVNL wil geen Zonneparken, windmolens en biomassa
Wonen: BVNL is niet tegen statushouders maar wil geen voorrang voor statushouders: Jongeren moet je hier kunnen houden. Willen uitbreiden op 1000 woningen-plan maar verwachten daar geen controverse.

Breekpunten

Windturbines. In huidige vorm onbespreekbaar. Alternatieven zijn voor handen en dit met inspraak van de burgers. Niet in de vorm van 3 bijeenkomsten met 12 mensen.

Financiële positie gemeente

BVNL wil investeren op:

- Aankoop gronden voor woningbouw en uitgeven in moderne erfpacht (naar voorbeeld gemeente Oss), dit verdient zich terug;
- Accommodaties beter verdelen over de kernen, niet alles naar een paar kernen.

De extra gelden voor de jeugdzorg oormerken. Investeren in preventie bespaart op repressie.
Geen grote, niet-rendabele, investeringen.
Kritisch op uitbreiding ambtenarenapparaat. Stellen vragen bij opplussen handhaving met 10 fte.
Eerst kritisch kijken naar processen en producten aan de uitgavenkant voordat je gaat kijken naar lastenverhoging.
De cijfers die aangeleverd worden moeten wel kloppen. Aan de voorkant onvoldoende inzicht in cijfers (voorbeeld: Gasthoes).

Andere items die besproken zijn:

Natuurontwikkeling

Behouden van de natuur die we hebben. Geen vermindering van landbouwgrond.

Als boeren zelf willen stoppen eerst kijken naar de mogelijkheden voor woningbouw (aan de randen van de dorpen), daarna natuur.

Greenport

Verschillen we niet zo met andere partijen: gezamenlijke motie.
Niet alleen voor opslag. Lokale ondernemersbehoefte. Klaver 7 kleinschalig. Werkgelegenheid moet ten goede komen aan eigen inwoners, ook in verband met huisvesting.

Intensieve veehouderij

Ingestemd met de visie. Hier zal nieuw kabinetsbeleid overheen komen.

Glastuinbouw

Buurt heeft last van uitstralend licht bij concentratiegebieden.
Nog geen standpunt ingenomen over nieuwe concentratiegebieden.

Kloof bestuur-burgers

Dit is een groot probleem. Het gaat mis bij de communicatie.
Burgers worden niet teruggebeld. Geen track and trace doorgevoerd. Nog te weinig online mogelijkheden.
Bereikbaarheid van gemeentelijk apparaat moet beter, ook voor mensen die niet goed digitaal zijn onderlegd.
Communicatie tussen college en raad gaat ook niet altijd goed.
Inspraak van 30 personen bij de omgevingsvisie is bizar.
Voorstander van burgerraad. Verwijzing naar initiatief-voorstel.
Referendum zou ook een goede mogelijkheid zijn. Geeft ook aan hoe belangrijk BVNL de stem van de inwoners vindt.

Overig

BVNL hecht groot belang aan een eerlijk, open en transparant “informatie-proces”.

Bijlage 2

Steun voor coalities in aantallen zetels en in partijen

	1 ^e voorkeur	1 ^e + 2 ^e voorkeur	1 ^e + 2 ^e + 3 ^e voorkeur
1. CDA, Essentie, D66+ GL en PvdA (Oude coalitie)	9 (2)	20 (4)	20 (4)
2. Essentie, D66+ GL, PvdA (minderheidscoalitie)	0 (0)	9 (2)	13 (3)
3. Essentie, D66+ GL, PvdA, VVD	6 (2)	10 (3)	10 (3)
4. CDA, Essentie, PvdA	7 (1)	7 (1)	7 (1)
5. Essentie, D66+ GL, PvdA, Perspectief	7 (2)	7 (2)	7 (2)
6. CDA, Essentie, PvdA, VVD	2 (1)	2 (1)	2 (1)
7. Essentie, PvdA, Perspectief, BVNL	2 (1)	2 (1)	2 (1)

